

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Multitudo infesta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

qui nobis ab Homero exemplar datus est, in quo quid virtus, & quid patientia posset, intueremur, idemq; laboriosus omnium Poetarum celebratione decantatur. Plato autem in Phædone tradit, eorum animas, qui popularem civilemque virtutem absque Philosophia, consuetudine exercitationeq; freti, exercuerint, in Formicas abire post obitum. Nam & ea quæ de Myrmidonibus narratur fabula, Theagenes eo quod super Ægina scribit opere, quem scriptorem Pindaricus interpres citat, Ægineas ait, olim in subterraneis speluncis habitasse, quamq; excavabant terram in cultum arborum egere solitos, mox fructus congestos introferre: unde à Formicarum similitudine nomen illis Myrmidonum accesserit. Sedenim de Myrmidonibus prisorum fabula est, ne Græci unquam nugari desinant, Joyem in Formicam mutatum Eurymedusam Archelai filiam compressisse, unde Myrmidon genitus ejus gentis caput.

*Fabula
Myrmido-
num, lib. 3.
& Theagenes
lib. 133.
septima
obituum.*

PIETAS. CAP. IV.

*Mutua for-
micarum
officia.*

REcite autem & pietatem, quæque mutuo mortales mortalibus officia debent, per Formicam expresseris, si commear eam in formicarium species, Formicæ alterius cadaver inferentes: prodiere ex cavo aliquas, factasq; obviam quasi consternatas retrocedere, bis idem terq; facitare, alias demum vermiculos ab inferiori loco, utpote redemptionis præmia, quibus cadaver redimant, convectare: alias vero tentare, si quæ dissectæ fuerint, ut partes committant, & cohæere faciant, impellere etiam, ut quæ nihil intermittant, quo explorent, an per se demum redire queant. Quod si quis, ut Æliano teste Cleanthes inquit, animalia hæc rationis expertia contenderet, sola hujus rei contemplatio admiratione errorem emendare potest. Quantum vero pertinet ad victus convectionem, Petrarcha noster maluisse hæc de Ape potius, quam de Formica dici, ne furacitati adeo favere videremur. Nam & in fabulis est, formicas, quæ nunc sunt, homines aliquando fuisse agrestes, eodem ferme ingenio, quo reliqui fere omnes rustici damnantur, furaces scilicet & raptores, qui licet in id genus animalia fuerint transmutati, pristinum tamen convectandi prædas, & rapto vivendi morem obtinuerunt. Animadvertendus vero locus est Levitici cap. xxxi. *Si fractum, si cicatricem habens*: ubi Septuaginta pro *Si fractum, Si formiculosum* reposuere, per quem loquendi modum hieroglyphicum scilicet interpretes eum intelligi volunt, qui cogitationem omnem in terrena & secularia negotia conserat, neq; pensi habeat quicquam nisi ut cibo potuq; saturet: quandoquidem hæc formicæ rum vita, ut quæ ventri apta sint & commoda undecunq; contrahant congregentque, ut notat Hesychius, illudq; Salomonis de quo superius, *Vade ad Formicam, opiger, & vias ejus considera*, ita intelligit, nempe quia pigrum ignavumque ad negotia provocabat, non ut qualia Formica facit, rapto scilicet vivendo, faceret, sed ut laborem, diligentiam, providentiamq; ejus in rebus operibus amularetur.

INÆQUALITAS. CAP. V.

*Morum
dissimili-
tudo.*

Sunt qui collegas impares, aut inæqualitatem in moribus, in dignitatibus, in censu, & in omni denique vitæ colore significantes, Camelum & Formicam pingant, laboriosum utrumque animal, sed facie magnitudine, reliquoq; ingenio magnopere inter se dissident, ut nullis comparationis terminis circumscribi valeant. Apud Ægyptios, fateor, hieroglyphicum hoc non haberi, sed usitatissimi proverbii citatio, *μύρμηξ ἢ κάμηλος*, ne prætereatur, monet.

*Lucianus 1.
epist. Satur.*

OPULENTIA. CAP. VI.

Illud exploratum satis, opulentiam per Formicas significari, non tam apud Ægyptios, quam etiam apud Aruspices, sive de nostratibus, sive de Indicis intelligamus: quarum hæc quidem victui necessaria oppido congerunt, Indicæ aurum, & pretiosam supellectilem accumulantes: ut non immerito Formicaria bona de affluenti divitiarum copia dicantur, quam augures iis portendi asseverant, apud quos illa rem congerant: veluti Mida illi Phrygi, cum puer esset, dormienti Formicæ in os tritici grana congestere, ex quo ditissimum hunc fore ita prædictum est, ut evenit.

MULTITUDO INFESTA. CAP. VII.

*Fatales
Formicæ.*

Alioqui Formicæ, infestæ multitudinis signum apud Aruspices fuisse, ut quæ Neroni mortis appropinquantis præfagium attulerunt, qui sibi visus est per somnum pennatarum Formicarum multitudine oppleri. Nam & paulo post concitata in eum multitudo, mortem accelerare compulit. Ferales etiam fuisse Tiberio, quæ Serpentem ab eo in deliciis habitum adhuc viventem corrodere: nam

A nam Aruspices cavendum sibi esse à multitudine responderunt. Sunt qui inauspicatas esse putent, ob colorem, qui omnino feralis est, quanquam in Pephno insula Laconiae Formicæ candicant.

INTERITUS. CAP. VIII.

In universum autem conjectores ideo Formicæ indicium esse mortis asseverant, quod terræ filiae sint, & subterraneis cavis habitent, quo identidem mortuorum cadavera inferuntur.

AUDITORUM FREQUENTIA. CAP. IX.

At solis literarum professoribus lætum est, ex Onirocritarum disciplina, Formicæ in aures obambulantes imaginari: siquidem ajunt puerorum multitudinem hinc significari, quæ ad audiendum cumulato numero sit adventura, unde Martialis in optatissima Grammatici commoda iocatus ait:

Sicce frequens audiunt capillari.

INANIS GLORIA. CAP. X.

Probatissimi sapientissimi que morum scriptores quidam *κενοδοξίαν* per Formicæ hieroglyphicum expressere. Inanem nostri gloriam dicunt, qua nos ipsos supra modum & meritum aestimamus, tacitique nobis applaudimus. Latet enim plurimum hoc vitium in abditis animi recessibus, cogitationisque deliciis pascitur & educatur. Formica vero in cavernis sese libenter continet, nec nisi necessitatis causa prodit in propatulum: cum scilicet aut speculatum, aut prædatum properat, vel congestas opes curat, de quarum solitudine superius satis dictum. Habet vero hoc Formica cum *κενοδοξία* simillimum, quod laboribus & fructibus insidiatur perinde ac insidiosa pestis, hæc quicquid præclare egerimus, & quascunq; adorea acquisiverimus, labefactare furtim aggreditur: illa in opes jam partas, hæc in virtutes & partam jam existimationem populabunda. Fecimus quid in bello fortiter, fors & corona donati sumus? surrepit hæc clanculum, & folia decerpit singula, dum nostra nos facinora narramus, & gloriosum militem, ut in comædiarum fabulis est, imitatur. Prudenter aliquid cavimus, id quicquid est Cenodoxia vitiat, & gloriando mutat in imprudentiam. Beneficio aliquem affecimus, destruit illud gloriatio, efficit; ut de quo benemeriti fuerimus, maleficio se à nobis affectum putet: operamque ita & oleum perdamus. Plurimum temporis in jejuniis, in vigiliis, in orationibus, in continentia, in animi corporisque moderatione, sine ulla mentis aversione consumpsimus, **C**advenit Cenodoxia, quæ fructum omnem, quem per labores tot collegeramus, rapidissime depopuletur. Ingeniose, doctæ & accurate aliquid conscripsimus? sed dum nos ipsi illud efferimus, & aut nostros nos non apparere labores ingemiscimus, aut eorum venditione molesta gloriam affectamus, Cenodoxia illa, illa inquam statim obscurat, quæ alioquin futura erant illustria: proque ingenio, soliditatem; pro doctrina, imperitiam; pro studio, negligentiam objeçat. Danda itaque est opera, ut laudabilia quidem faciamus ex quibus gloria sponte nascatur, sed cum eam visi fuerimus acquisivisse, negligemus potius quam efflagitemus: ita enim cumulator, & corollariis etiam aucta ultro perita subsequitur. Siquidem:

Virtus ipsa sibi pretium est, nihil indiga laudis,

diceret Claudianus; eam tamen vel invitam honor & commendatio comitatur.

DEPOPULATIO. CAP. XI.

Sed ut ad Ægyptios revertamur, agrorum vastationem & infrequentia facta loca, quæ populosa prius fuerant, per formicam & Origanum fasciculum sacerdotes illi significabant: per Formicam, uti superius declaratum est, hieroglyphicum populi, quod passim jam habetur: per Origanum, soliditatem ejus intelligentes. Ea siquidem herba loco apposita, qua Formicæ meant, modico vel salis, vel sulfuris pulvisculo simul inperfo, efficit ut iter deferant, suisque relictis cavernis alio migrent. Nam & Sotionis in agricultura præceptum est, Origanum sylvestre frumenti acervis circumspargere, ne Formicæ grana depopulentur. Sed si actutum eas tollere quis velit, experimento compertum est, facilius summo veri posse, si captas aliquot combusseris, & cinerem in cavum injeceris: in agro vero si candefactum ferrum in cespitem ubi nidificant impeggeris. Est vero Origanum herba vulgo etiam nota Romæ, & aliis Italiae locis, Latine Cunila bubula appellatur, quam utpote præcipue suam Ligures littorales *Cornabuliam* vocant, putri, ut proverbio fertur aptissimam salsamento. Cæterum cum permulta ejus species ab authoribus referantur, eademq; variis cognomentis appelletur, satis fuerit attestari Cunilam bubulam esse, quæ *ὀρίανον* Græce dicitur, quam à Testudine, cum ea Viperam

M 2

ederit,